

Justyna KASPRZYCZAK

Psychologiczne znaki zauważenia „strouki” otrzymywane przez uczniów od nauczyciela a samoocena uczniów

W świetle analizy transakcyjnej psychologiczne znaki zauważenia („głaski”, „kolczatki”) stanowią jeden z ważniejszych badań jakości relacji interpersonalnych między nauczycielem a uczniem. W związku z powyższym autorka podjęła starania w kierunku zbadania wpływu znaków rozpoznania na samoocenę młodzieży gimnazjalnej. Adekwatnie do zasadniczego problemu badawczego, który dotyczył współzależności między poziomem samooceny a psychologicznymi znakami zauważenia, autorka postawiła następujące pytania szczegółowe:

1. Jaka istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a zachowaniem uczniów w szkole?
2. Jaka istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a aktywnością uczniów i ich motywacją do działania?
3. Jaka istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a wynikami uczniów w nauce?
4. Jaka istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a relacjami uczniów z rówieśnikami?

W celu uzyskania odpowiedzi na tak postawione pytania została zastosowana metoda sondażu diagnostycznego. Wykorzystano również techniki badawcze w postaci ankiety, wywiadu oraz obserwacji. Stosownie do wspomnianych technik autorka sporządziła kwestionariusz ankiety dla uczniów, kwestionariusz wywiadu dla nauczycieli oraz arkusz obserwacji. Badaniami zostało objętych 100 uczniów publicznego gimnazjum oraz 10 nauczycieli. Wiek badanych uczniów nie przekraczał 16 lat. Spośród nauczycieli pięcioro było nauczycielami

dyplomowanymi, 3 – mianowanymi, a pozostali to stażysta oraz nauczyciel kontraktowy.

Na podstawie uzyskanego materiału badawczego autorka wykazała, iż:

- Występuje zależność (75%) między poziomem samooceny u uczniów a psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela.
- Istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a zachowaniem uczniów w szkole. Okazało się bowiem, iż na 81% uczniów, którzy przypisali nauczycielom pozytywne cechy, 77% otrzymało z zachowania ocenę dobrą, bardzo dobrą i wzorową. Natomiast na 19% uczniów, którzy przypisywali nauczycielom negatywne cechy, 10% z nich otrzymało niską ocenę. Okazało się, że ci uczniowie, którzy otrzymywali od nauczycieli „głaski”, zachowywali się w sposób zgodny z ogólnie przyjętymi normami, natomiast ci, którzy otrzymywali wsparcie o zabarwieniu negatywnym, postępowali niezgodnie z ogólnie przyjętymi regułami, co uwidaczniało się w ocenie z zachowania.
- Istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a aktywnością uczniów i ich motywacją do działania. 51% badanych uczniów przyznało, że nauczyciele bardzo często i często (32%) poprzez pochwały, stawianie „plusów”, sprawiedliwe traktowanie wszystkich uczniów, wyrozumiałość, współpracę oraz dawanie dobrych rad motywują ich do podejmowania aktywności i dalszej nauki.
- Istnieje zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a wynikami uczniów w nauce.
- Istnieje słaba zależność między psychologicznymi znakami zauważenia otrzymywanymi przez uczniów od nauczyciela a relacjami uczniów z rówieśnikami.

Można by rzec, że nauczyciele, oprócz rodziców, stanowią niezwykle ważne ogniwo dla rozwoju i wychowania młodzieży. Badania wykazały, iż nauczyciele poprzez pozytywne znaki zauważenia uczniów przyczyniają się do wzmocnienia ich pozytywnej oceny oraz motywują uczniów do osiągnięcia pozytywnych wyników w nauce.